

گروه بندی علت مرگ در جوانان بر اساس ICD10

زهره پور جمشیدی

کارشناس مسؤل آمار و تحلیل عملکرد
دانشگاه علوم پزشکی همدان

نسترن آهنگران

کارشناس آمار و تحلیل عملکرد
دانشگاه علوم پزشکی همدان

اهداف آموزشی

امید است خوانندگان محترم پس از مطالعه:

- با جوانان و ویژگی‌های این گروه از افراد جامعه آشنا شوند.
- مفاهیم «تورم جوانی و کمبود جوانی در جمعیت» و «علل مرگ و میر» را توضیح دهند.
- علل اصلی منجر به مرگ در جوانان به عنوان قشر فعال در جامعه را بیان کنند.
- علل منجر به مرگ در جوانان و به حداقل رساندن عواقب اقتصادی اجتماعی ناشی از مرگ آنان را شرح دهند.

اصلی زمان حال و جامعه کنونی هستند. واقعه مرگ و میر در گروه‌های سنی متفاوت، از اهمیت زیادی برخوردار است و آگاهی از شاخص‌های مربوط به آن برای برنامه‌ریزان کشور ضرورتی انکارناپذیر است. ترسیم دقیق چهره مرگ و بیماری در جامعه به منظور شناسایی علل بروز و مقابله با عوامل سبب‌ساز آن، راهبرد اصلی برای افزایش طول عمر و ارتقای سلامت بشر و امید به زندگی است. از شاخص‌های تعیین‌کننده امید به زندگی، میزان مرگ و میرهای ویژه سنی است. هرچه میزان‌های مرگ و میر در سنین پایین مخصوصاً زیر ۵ سال کمتر باشد، امید به زندگی رو به فزونی خواهد گذاشت. عامل مهم دیگری که امید به زندگی را تحت تأثیر قرار می‌دهد، مرگ و میر جوانان و افراد میانسال است. مرگ و میرهای ناشی از سوانح و حوادث رانندگی، خودکشی‌ها و دگرکشی‌ها بیشتر سنین میانی و جوانان را تحت تأثیر قرار می‌دهند. تأثیر منفی این مرگ و میرها روی امید به زندگی و اقتصاد جامعه امری اجتناب‌ناپذیر است. علل فوت، نمایشگر چگونگی بهره‌مندی مردم آن جامعه از خدمات بهداشتی و درمانی است و توزیع عوامل خطر منجر به مرگ و میر در گروه‌های سنی، جنسی، قومیتی و غیره را مشخص می‌کند. علل مرگ و میر عبارت است از: «همه بیماری‌ها و شرایط بیمارگونه یا آسیب‌هایی که در نتیجه آن‌ها یا در مشارکت با آن‌ها مرگ واقع شده است. آسیب‌هایی که به علت حوادث غیرعمدی یا خشونت علیه خود (خودکشی) یا به‌وسیله دیگران پدید آمده‌اند و منجر به مرگ شده‌اند را علل مرگ می‌نامند».

ترسیم دقیق چهره مرگ و بیماری در جامعه به منظور شناسایی علل بروز و مقابله با عوامل سبب‌ساز آن، راهبرد اصلی برای افزایش طول عمر و ارتقای سلامت بشر و امید به زندگی است.

جوان و جوانی موضوعی اجتماعی و جامعه‌شناسانه به شمار می‌آید و در برخی متون نیز آن را بیشتر پدیده اجتماعی می‌دانند تا مسأله جمعیت‌شناختی. سنین ۱۸ تا ۲۹ سالگی را دوره جوانی و مرحله پویایی زندگی انسان نامیده‌اند. واقعیت آن است که بخش اصلی شخصیت انسان در همین دوره ساخته می‌شود. در تعریف این‌که چه کسی جوان است و این ویژگی چه طیفی از جامعه را در برمی‌گیرد باید اذعان کرد که هر جامعه‌ای بسته به خصوصیات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی توصیف خاصی از جوانان دارد. با توجه به ویژگی‌های جمهوری اسلامی ایران و نظرات کارشناسان و متخصصان علوم اجتماعی در کشور، جمعیت ۱۵ تا ۲۹ ساله را به عنوان جمعیت جوان قلمداد کرده‌اند. جوانان، سرمایه‌های انسانی اصلی برای اهداف توسعه ملی در کشورهای موسوم به جوامع در حال توسعه هستند و درعین حال از بزرگ‌ترین چالش‌های پیش روی جوامع مذکور در جریان رشد و گذار به توسعه‌یافتگی محسوب می‌شوند. در بستر گذار ساختار سنی، مرحله‌ای از تحولات جمعیتی آغار می‌شود که مشخصه بارز آن، افزایش تعداد و درصد درخور توجه جمعیت جوانان است. این مرحله، تورم جوانی جمعیت نامیده می‌شود. برخی پژوهشگران، تورم جوانی جمعیت را وضعیتی تعریف کرده‌اند که در آن بیش از ۲۰ درصد جمعیت در گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ سال قرار دارند. در مقابل، جمعیت‌هایی با کمتر از درصد جمعیت جوان، جمعیت‌های با کمبود جوانی تعریف می‌شوند. به عبارتی در بستر مدرنیته و توسعه، تغییرات در تعداد جوانان با تغییرات در ترکیب اجتماعی آن‌ها همراه بوده است. جوانان در زمان حاضر نسبت به نسل گذشته، بیشتر مجرد و تحصیل‌کرده هستند، به طور وسیعی در معرض رسانه‌ها و فناوری‌های نوین ارتباطات و اطلاعات قرار گرفته‌اند و به‌عنوان نیرو و قدرت تغییردهنده جهان امروز و کنشگران اصلی عرصه توسعه و تغییرات اجتماعی محسوب می‌شوند؛ بنابراین جوانان، آینده کشور را می‌سازند و علاوه بر این بخش

حوادث مربوط به حمل و نقل

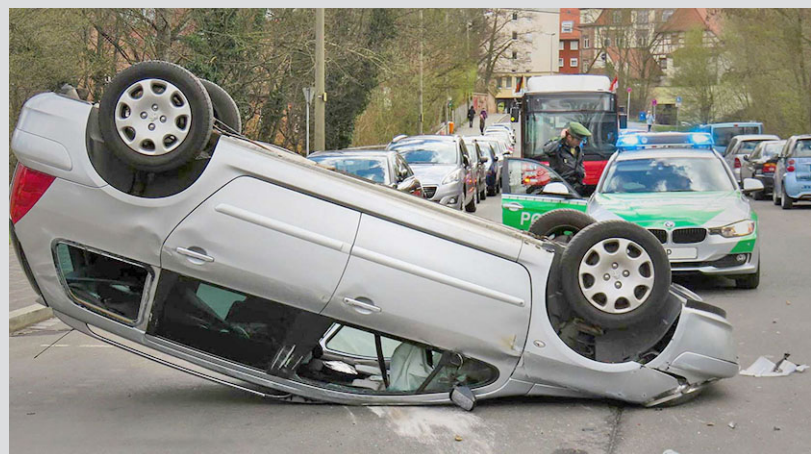
حوادث مربوط به حمل و نقل در ایران همواره بیشترین میزان مرگ و میر را بدنبال داشته و شایع‌ترین علت مرگ و میر نوجوانان و جوانان بوده است. این دو گروه سنی از قربانیان اصلی حوادث مربوط به حمل و نقل بوده‌اند و شاخص مربوط در گروه سنی جوانان ۱۸ تا ۲۹ سال به سبب جوان بودن جمعیت و بالا بودن شاخص عمر از دست رفته از اهمیت و جایگاه ویژه برخوردار است. از این رو تحلیل عوامل مؤثر در بروز سوانح ترافیکی امری ضروری به شمار می‌رود. علت بروز سوانح ترافیکی، شامل تأثیر پیچیده عوامل خطر متعدد شامل ویژگی‌های فردی مانند سن و جنس، وسیله نقلیه (نوع وسیله نقلیه)، شرایط آب و هوایی، طراحی جاده و عوامل دیگر مانند نوع برخورد است.

بر اساس مطالعاتی که در کشور آمریکا در سال ۱۹۹۷ انجام شده است، نقش عامل انسانی در بروز تصادفات ۵۷ درصد برآورد شد و همچنین نقش عوامل محیطی و راه، معادل ۳۴ درصد که از این مقدار ۳۰ درصد بین محیط و انسان مشترک بود و تنها ۴ درصد وابسته به شرایط محیطی بود. در رابطه با نقش تکنولوژی در تولید خودروهای ایمن تر برآورد شده است که فقط ۱۲ درصد حوادث به تکنولوژی ساخت خودرو مرتبط است. تحقیقات اخیر، تأثیر محیط روی وقوع تصادفات را یک عامل مهم می‌دانند و نشان داده‌اند که نقش راننده، کاهش پیدا کرده و اهمیت نسبی فاکتورهای محیطی

افزایش یافته است. محیط شامل سیستم جاده (نقص و نوع جاده) در محیط طبیعی است که به وسیله جغرافیا، محیط طبیعی، نور و هر چیزی که می‌تواند روی حواس انسان‌ها تأثیر بگذارد تعریف می‌شود. برخی عوامل محیطی را به عنوان علل غیرمستقیم تلقی می‌کنند؛ زیرا به رفتار ترافیکی کاربران بستگی دارد که نحوه رانندگی خود را با شرایط محیط سازگار کنند و گاهی نیز عوامل محیطی را به عنوان عامل مستقیم تلقی می‌کنند که این امر در شرایطی مصداق دارد که استفاده‌کننده از راه نتواند اتفاق منجر به تصادف را پیش‌بینی کند. در نتیجه رانندگی در شرایط نامناسب محیطی یک چالش است که سهم بزرگی از کشندگی حوادث ترافیکی را به خود اختصاص داده است. با توجه به تمرکز پلیس راه کشور بر عوامل انسانی و اعمال قوانین و کنترل نسبی عوامل انسانی، این نیاز حس می‌شود که سیاستگذاران و برنامه‌ریزان باید توجه بیشتری به عوامل طبیعی مؤثر بر سوانح ترافیکی داشته باشند تا بتوانند مداخلاتی را روی اثرگذارترین عوامل طراحی کنند. اصلاح محیط فیزیکی در رانندگی موجب می‌شود تلاش پلیس راهنمایی و رانندگی کشور در کنترل شدت مصدومیت نمود بیشتری داشته باشد.

خودکشی

از آنجا که خودکشی یک مسأله حساس و حتی در برخی از کشورها غیرقانونی است، به احتمال بسیار زیاد کمتر از حد واقعی گزارش می‌شود. در کشورهایی با درآمد بالا مردان سه برابر بیشتر نسبت به زنان خودکشی می‌کنند اما در کشورهای کم درآمد یا با درآمد متوسط این نسبت یک و نیم برابر است. در بسیاری از کشورها بیشترین میزان خودکشی در جوانان اتفاق می‌افتد و خودکشی نوجوانان دومین علت عمده مرگ و میر در سنین ۱۵ تا ۲۹ سال است، این مسأله هشداردهنده شروع مداخلات پیشگیرانه از دوره نوجوانی را با توجه به این واقعیت که خودکشی یک عمل قابل پیشگیری است؛ ضروری می‌سازد. پدر و مادر، همسالان، مدرسه، اجتماع و سیاستگذاران باید از عوامل خطر بالقوه دموگرافیک، محیطی و روانی آگاه

ارتقای بهداشت روان، سلامت کودکان، نوجوانان و به تبع آن جوانان را تضمین خواهد کرد.

خشونت

خشونت یکی از آسیب‌های عمده در جهان امروز است که معمولاً توسط کنشگران فردی یا جمعی، علیه خود (خودکشی یا خودآزاری) یا علیه دیگری (دیگرکشی یا دیگرآزاری) اعمال می‌شود. خشونت ماهیتی اجتماعی دارد و بیشتر در تعامل‌های بین‌شخصی و بین‌گروهی شکل می‌گیرد اما به شکل‌های متفاوت فیزیکی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی نظیر قتل، ضرب و جرح، ترور، جنگ، تهدید، تخریب، هتک حرمت، تحقیر، توهین، فحاشی و ... نمود پیدا می‌کند و امنیت اجتماعی و گروهی افراد را مورد تهدید قرار می‌دهد.

خشونت دارای مفهومی وسیع و معانی گوناگونی است و هر جامعه طیفی از خشونت‌های خاص و پذیرفتنی را در درون خود مشخص کرده و حساسیت خود را متوجه انواع دیگر این پدیده می‌سازد. منظور از خشونت، رفتاری است که به قصد آسیب رساندن به دیگری از کسی سر می‌زند و دامنه آن از تحقیر، توهین، تجاوز و ضرب و جرح تا تخریب اموال و دارایی‌های طرف مقابل و قتل او گسترده است. تمام جوامع امروزی با مسأله خشونت مواجه هستند اما آن چه که امروزه نگرانی جوامع را موجب شده همان وسعت و دامنه خشونت است. در ایران نیز جهش ناگهانی خشونت در شهرهای بزرگ در آمار و ارقام خودنمایی می‌کند. در فاصله سال‌های ۱۳۶۷ تا ۱۳۸۲ در ایران تعداد زندانیان جرم و جنایت سه برابر شده است.

رییس مرکز آمار و فناوری قو قضاییه در دی ماه سال ۱۳۸۹ ضرب و جرح عمدی را در رأس جرم‌های کشور عنوان می‌کند. جرم‌های خشونت‌آمیزی چون ضرب و جرح و قتل عمد، جنسیتی هستند و مردان بیشتر مرتکب آن‌ها می‌شوند. تأهل از جمله مواردی است که می‌تواند با کاهش این جرم‌ها مرتبط باشد. معاشرت با دوستان مجرم، عضویت در گروه‌های نزاع محلی، سابقه شکست تحصیلی و اخراج از مدرسه، تأیید پرخاشگری و استفاده از فنون توجیه با ارتکاب

باشند و اقدام‌های پیشگیرانه را انجام دهند. پدر و مادر باید محیط خانواده را به یک محیط حمایتی و سالم برای فرزندان تبدیل کنند و با شناسایی علائم خطر در نوجوان با وی در یک محیط غیرقضاوتی، محبت‌آمیز و با اعتماد صحبت کنند. از خدمات سلامت روان موجود در جامعه خودآگاه باشند و با شناسایی و محدود کردن دسترسی به عوامل خطر خودکشی، مانند مواد مخدر و الکل، به کاهش میزان خودکشی کمک کنند. نوجوانان نیز با آگاهی از عوامل خطر بالقوه خودکشی می‌توانند در شناسایی همسالان خود که در معرض خطر خودکشی هستند، مؤثر باشند. مدارس هم به‌عنوان محیطی دربرگیرنده و حمایتی می‌توانند افراد در معرض خطر را محافظت کنند و با صحبت کردن درباره خودکشی با دانش‌آموزان، والدین و معلمان در افزایش آگاهی در مورد خطر خودکشی و شناسایی افراد در معرض خطر کمک کنند. سیاستگذاران نیز باید آگاهی درباره روش‌های پیشگیرانه خودکشی را در جامعه افزایش دهند و با ایجاد مراکز دوستدار نوجوان به مراقبت و حمایت از نوجوانان بپردازند. در بررسی انجام شده توسط WHO درباره مراکز بهداشت روان کودکان و نوجوانان ۶۶ کشور مشخص شده است که در بیشتر مناطق خارج از آمریکا و اروپا، هیچ مکانی برای خدمات بهداشت روانی کودک و نوجوان وجود ندارد یا در صورت وجود، فاقد استانداردهای لازم برای ارائه خدمات هستند. بنابراین، دسترسی به مراکز بهداشت روان برای هر جامعه‌ای با رعایت تمام استانداردها به ویژه برای نوجوانان مانند مراکز دوستدار نوجوان حیاتی است. به این ترتیب،

مرگ این گروه یعنی حوادث مربوط به حمل و نقل که ۲۴/۴۵ درصد را به خود اختصاص داده است، بیش از پیش ضروری به نظر می‌رسد.

لزوم مداخله سازمان‌های ذی‌ربط، آموزش و ایجاد مهارت‌های خودمراقبتی در این گروه سنی و دسترسی به خدمات درمانی اورژانسی و بموقع، پس از وقوع حادثه ضروری بوده و پیشگیری از حوادث ترافیکی با اصلاح استانداردهای سازی راه‌ها، وسایط نقلیه و اعمال صحیح قوانین و مقررات با مشارکت مردمی و تعامل بین‌بخشی لازم است. با توجه به تمرکز پلیس راه کشور بر عوامل انسانی و اعمال قوانین و کنترل نسبی عوامل انسانی، این نیاز حس می‌شود که سیاستگذاران و برنامه‌ریزان توجه بیشتری به عوامل طبیعی مؤثر بر سوانح ترافیکی مبذول دارند تا بتوانند مداخلاتی را روی اثرگذارترین عوامل طراحی کنند. اصلاح محیط فیزیکی در رانندگی موجب می‌شود تلاش پلیس راهنمایی و رانندگی کشور در کنترل شدت مصدومیت نمود بیشتری داشته باشد. مسأله گرایش به خودکشی در میان جوانان ایرانی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. بی‌شک طیف وسیعی از متغیرهای روانی، اجتماعی و سیاسی دست‌اندرکار و توضیح‌دهنده میزان خودکشی و گرایش به آن هستند. در شرایط فعلی، وضعیت خانوادگی قادر به توضیح بخش قابل توجهی از تغییرات خودکشی‌گرایی در میان جوانان است.

در خصوص سومین علت مرگ یا خشونت وقتی که فرد به فکر انجام رفتار منحرفانه یا مجرمانه می‌افتد، باید گفت کفایت اجتماعی با بالا بردن توانایی آینده‌نگری در جوانان می‌تواند میزان نزاع و خشونت را کاهش دهد. در واقع، فرد دارای کفایت اجتماعی، توانایی برنامه‌ریزی برای تمام ساعات خود را دارد و تا جایی که امکان دارد در تمام ابعاد زندگی خود جانب اعتدال را نگه می‌دارد و از افراط و تفریط خودداری می‌کند.

پیشنهادها

- اصلاح محیط فیزیکی در رانندگی موجب می‌شود تلاش پلیس راهنمایی و رانندگی کشور در کنترل

این جرم‌ها همبستگی دارند. علاوه بر این نحوه برخورد اطرافیان با فرد مجرم می‌تواند با ارتکاب مجدد جرم از سوی او در رابطه باشد. بین افرادی که سابقه خشونت داشته و افرادی که سابقه خشونت نداشته‌اند، از نظر وجود میزان همبستگی اجتماعی و عدم تناسب میان اهداف و وسایل، تفاوت معناداری دیده نشد. در پایان بر اساس نتایج این تحقیق می‌توان گفت که با فراهم کردن شرایط ازدواج مناسب جوانان، آموزش شیوه‌های تربیتی صحیح به والدین، نظارت صحیح والدین بر فرزندان، اعمال دقت و نظر و کنترل مستمر بر پخش برنامه‌های رسانه‌ای، آموزش مهارت‌های زندگی (مهارت کنترل خشم) و فراهم کردن فضای آموزشی مطلوب می‌توان در جهت کاهش و پیشگیری از وقوع جرم‌های خشونت‌آمیزی چون قتل و ضرب و جرح قدم برداشت.

نتیجه‌گیری

آگاهی از علل مرگ و میر جوانان می‌تواند گام مؤثری برای شناسایی عوامل تأثیرگذار و سرعت بخش در مرگ و میر جوانان در سطوح سه‌گانه کلان، خرد و میانه باشد. با توجه به این‌که حدود ۲۱ درصد از جمعیت کشور ما را جوانان ۱۸ تا ۲۹ ساله تشکیل می‌دهند و این گروه سنی همواره از سطح آسیب‌پذیری بالایی در جامعه برخوردارند؛ لذا لزوم توجه به بیشترین عامل مؤثر در

مسأله گرایش به خودکشی در میان جوانان ایرانی کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

رخ می‌دهد، پیشنهاد می‌شود در زمینه تقویت تعامل خانواده، خویشاوندان و همچنین دوستان از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی توسط نهادهای مربوط شامل مدارس، دانشگاه‌ها، مساجد و ... در جهت افزایش احساس وابستگی هر چه بیشتر افراد خانواده و گروه‌های دوستان به یکدیگر اقدام شود.

- با توجه به نقش کنترل اجتماعی در جهت کاهش نزاع و خشونت، تقویت حضور پلیس در نقاط نزاع خیز به شکل مقطعی و دایر کردن ایستگاه‌های انتظامی سیار و کانکس‌های پلیس دائمی در محلات و چهارراه‌ها پیشنهاد می‌شود.

شدت مصدومیت نمود بیشتری داشته باشد.

- روی برقراری روابط صمیمانه از سوی والدین در محیط خانه و اختصاص وقت برای صحبت کردن با اعضای خانواده تاکید می‌شود.
- والدین برای درونی ساختن ارزش‌های مذهبی و هنجارهای اجتماعی تلاش و توجه بیشتری کنند.
- والدین روی فعالیت‌های فرزندان‌شان نظارت بیشتری داشته باشند و ارتباط مستمر با مدرسه لازم است.
- فراهم کردن زمینه مشارکت فرزندان در برنامه‌های مختلف مذهبی، ورزشی و علمی و ترغیب برای شرکت در این فعالیت‌ها ضرورت دارد.
- آشنایی فرزندان با اصول اخلاقی و تأکید بر رعایت آن‌ها تا به عنوان منبع کنترل درونی مانع گرایش افراد به رفتارهای پرخطر شود.
- کمک به فرزندان در انتخاب و کنترل روابط با دوستان تا در صورت وجود تأثیرات منفی، از ادامه آن جلوگیری شود.
- با توجه به این‌که بیشتر مناقشات بین اقشار جوان

منابع

- قنبری برزیان علی. مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران پژوهشی در خصوص مسئله شناسی جوانان ایران، ۱۳۹۴
- جعفری مقدس، نبوی محمد حسن، عوض پورسید ابوالحسن. بررسی عوامل موثر بر مرگ و میر جوانان ۱۵ تا ۲۹ سال خوزستان، زمستان ۱۳۸۷ و بهار ۱۳۸۸
- قاضی نژاد م. طرد اجتماعی جوانان؛ ابعاد و شاخص‌ها مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۱۳۹۲، ش ۱۹، ص ۷۹-۴۹
- عباسی شوازی م ج، صادقی ر، حسینی چاوشی م، ترابی ف، محمودیانی گیلان س ا، ترکاشوند م. تحلیل وضعیت جمعیتی و اقتصادی اجتماعی جوانان در ایران، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، پژوهشکده آمار و صندوق جمعیت سازمان ملل، ۱۳۹۲، ص ۱۲۳-۱
- نقیبه فوزیه، شاه پسند معصومه، سودآوری آذین، امامی‌میبدی رویا. بررسی مرگ و میر ناشی از حوادث مربوط به حمل و نقل در جوانان در شهرستان‌های تابعه دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ۱۳۹۳
- خسروی شادمانی فاطمه، عینی الهه، سوری حمید، مهماندار محمدرضا، زابری فرید. مقایسه رخداد مرگ سوانح ترافیکی در محورهای درون و برونشهری با تکیه بر عوامل محیطی
- سیمبر معصومه، گل‌عذار سمیرا، علیزاده شیوا، حاجی فقها محبوبه. عوامل خطر خودکشی در نوجوانان در جهان یک مرور روایتی عبداللهی محمد. آسیب‌های اجتماعی و روند تحول آن در ایران، خرداد ۱۳۸۱
- وایت راب، فیونا هینز. جرم و جرم شناسی، ترجمه علی سلیمی، پژوهشکده حوزه و دانشگاه قم، ۱۳۸۳
- صدیق سروستانی رحمت الله. آسیب شناسی اجتماعی جامعه شناسی انحرافات، تهران، ۱۳۸۸
- شیخاوندی. داورجامعه شناسی انحرافات و مسائل جامعه‌شناسی ایران، تهران، نشر قطره، ۱۳۸۶
- یزدان پناه لیلا، عرب نژاد فاطمه. مقاله عوامل مرتبط با خشونت و سابقه آن در بین جوانان ۱۸ تا ۳۵ سال، کرمان
- محسنی تبریزی علیرضا، مجدالدین اکبر، دادگر علی. خودکشی گرایي جوانان و تعیین کننده‌های ساختاری آن در خانواده

به این موضوع امتیاز دهید (اتا ۱۰۰). کدموضوع ۱۰۸۲۱۳ پیامک ۳۰۰۰۷۲۷۳۱۰۰۱. نحوه امتیازدهی: امتیاز- شماره مقاله. مثال: اگر امتیاز شما ۸۰ باشد (۸۰ - ۱۰۸۲۱۳)